

produktionen, og at de enkelte produkter bliver langt mere holdbare, end de er for øjeblikket.

Da jeg flyttede hjemmefra, fik jeg en Philips håndmikser. Den holdt i 15 år og måtte smides ud, fordi den ene pisker blev væk. Den næste, jeg købte, gik i stykker efter 3 år. Vi kender det alle, de gamle biler er meget nemmere at reparere end de nye, som kræver specialværktøj og ikke er til at komme til, og som er så automatiske og finurlige, at når først dimsen er gået i stykker, er der ikke noget at gøre. Det hele skal skiftes, og det koster i dyre domme, også i økologisk overførsel. Nogleordet er med andre ord godt håndværk og renere teknologi, således som der også lægges op til i Miljøstyrelsens nye produktorienteede miljøstrategi.

Spørgsmålet er så: Hvordan fremmer vi en produktion og et forbrug, som holder sig inden for det økologiske råderum? Først og fremmest drejer det sig om information og folkeoplysning. Der må udvikles en form for osmose mellem kulturen, dvs. vore drømme, værdier og normer, og naturen, således at kulturen og dermed samfundet tager højde for de miljøproblemer og dermed de grænser, naturen sætter for den menneskelige virksomhed. Vi må udvikle mål for den menneskelige stræben, som er på højde med de miljøproblemer, vi står over for.

Redskaberne er folkeoplysning, information og debat. Hvis de folkelige kræfter ikke er med, kan politikere og eksperter have nok så mange visioner og mål. Lad mig nævne Projekt Grønne Familier og de mange lokale miljøprojekter som et eksempel på, at når miljøinformation omsættes i lokale initiativer og diskussioner, så er der stor sandsynlighed for, at informationen sætter sig og bliver til holdning og handling og ikke bare dårlig samvittighed.

I det øjeblik den grønne information bliver en del af det sociale og af vore fællesskaber, en del af debatten over hækkene eller køledisken, bliver det også nemmere at finde ud af, hvad det præcis er, man hver især kan gøre helt konkret for at leve op til sine egne ønsker og forestillinger om en bedre og grønnere hverdag.

Det er glædeligt at konstatere, at netop den dimension har været kraftigt understreget i forbindelse med Kulturby 96, hvor et af temaerne har været kulturen og naturen med udviklingen af en række konkrete og spændende grønne projekter til følge.

Erfaringerne fra bl.a. de grønne familier er, at det er relativt nemt at reducere affaldsmængderne, hvis man bare bruger sin almindelige

sunde fornuft og har et erfaringsnetværk at trække på. Samtidig er fordelene ved den slags bløde styringsredskaber, at de forlener den enkelte og det enkelte fællesskab med konkrete handlemuligheder og dermed også en fornemmelse af, at det nytter, at jeg og vi kan gøre en forskel. Handlingslammelsen kan vendes til engagement og tro på, at man selv har en mulighed for at gøre noget.

Folkeoplysning, information og lokale projekter er således et vigtigt middel i understøttelsen af de politiske mål for udviklingen. Lad mig i den forbindelse nævne, at det lokale Agenda 21-arbejde spiller en vigtig rolle for skabelsen af en fælles folkelig bevidsthed om eget ansvar. Hver kommune burde således opstille en konkret målsætning for, hvordan den vil løse at reducere sine affaldsproblemer og samtidig stille krav til borgerne om at bidrage.

Jeg er sikker på, at vi kunne komme meget længere på affaldsområdet, hvis Agenda 21-arbejdet ude i kommunerne blev taget meget mere alvorligt, end det gør for øjeblikket. Alt for få kommuner har som aftalt i forbindelse med Riomødet i 1992 fået lavet en sådan plan, og dermed har man spillet sig selv et væsentligt og et næsten gratis kort af hånde i forhold til at engagere hele lokalsamfundet i løsningen af ressourceproblemerne.

Jeg vil gerne herfra opfordre miljøministeren til at hank op i Agenda 21-processen, sådan at vi får flere kommuner med.

Et andet satsningsområde er byøkologi og bygningsøkologi. Byøkologi er et af de områder, som vi bør medtænke i vores affaldsstrategi. Byøkologien har netop den store styrke, at den er helhedsorienteret, at det er alle dele af hverdagen, som medtænkes. Budskabet er klart. Byen skal i videst muligt omfang fungere som et kredsløb, det vil sige mindst muligt spildevand, mindst muligt affald, mindst muligt spild kan man også sige.

I den sydamerikanske millionby Curitiba i Brasilien er det lykket at reducere affaldsmængderne til næsten nul takket være et fantastisk bystyres indsats for at reducere fattigdommen gennem en optimal udnyttelse af alle ressourcer. Det er den samme grundholdning, vi finder inden for byøkologien. Derfor er det også glædeligt, at regeringen i stigende grad sætter på byøkologi. Sidste år fremlagde boligministeren en byøkologisk handlingsplan, og vi fik skabt forudsætninger for et nationalt videntcenter for byøkologi, og i år er der kommet ekstra midler på finansloven til byøkologi.